РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.
„СВОБОДА"
„LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA"
("LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday
by Ukrainian National Association
at 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза -- "SVOBODA" -- Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXV. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., субота 10-го падолиста 1917. Ч. 133. VOL. XXV. JERSEY CITY, N. J., Saturday, November 10, 1917. No. 133.

БОЛЬШЕВИКИ ЗДОБУЛИ ВЛАСТЬ.

Усунене провізоричного російського правительства і розвязане парляменту.

Італійці втратили дотепер 250.000 в полонених і 2.300 гармат.

Американські делеґати на воєнну конференцію в Парижи прибули до Анґлії.

Большевики повалили правительство.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on November 9, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

ЛОНДОН, 8. падолиста. — **БОЛЬШЕВИКИ ЗДОБУЛИ КОНТРОЛЮ НАД ПЕТРОҐРАДОМ І ВИДАЛИ ПРОКЛЯМАЦІЮ, В ЯКІЙ ЗАПОВІДАЮТЬ, ЩО НОВЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО ЗРОБИТЬ ПРЕДЛОЖЕНЄ В СПРАВІ БЕЗПРОВОЛОЧНОГО ЗАКЛЮЧЕНЯ МИРА,**

По стороні большевиків станули війска петроґрадського ґаркізону, роблячи можливим переворот без проливу крови.

Усунене правительства Керенського і розвязане парляменту.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on November 9, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

ПЕТРОҐРАД, 8. падолиста. — **Лев Троцький, президент центр. екз. комітету петроґрадської ради роб. і салд. депутатів, оголосив заяву, в якій сказано, ЩО ПРОВІЗОРИЧНЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО ВЖЕ ДОВШЕ НЕ ІСТНУЄ ТА ЩО ДЕЯКІ ЙОГО ЧЛЕНИ ЗІСТАЛИ АРЕШТОВАНІ. ПРОВІЗОРИЧНИЙ ПАРЛЯМЕНТ РОЗВЯЗАНО.**

В передодни нової революції в Росії.

Большевики грозять отворенем фронту Німцям.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on November 9, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

ПЕТРОҐРАД, 7. падолиста. — **Президент Керенський, який зовсім отверто заявив, що большевики „грозять отворенем фронту Німцям", зажадав нині від російського провізоричного парляменту відповіди, чи він дасть правительству свою поміч в цїли здавленя зусиль, які стремлять до захопленя цивільної і війскової власти у свої руки.**

„Війсковий комітет ради, — заявив Керенський — роздав поміж робітників оруже і амуніцію. Треба отже припускати, що часть мешканців розпочала ворохобню. Правительство видало приказ на арештоване. Сю силу мусить ся здавити".

До дійсного розлому між большевиками а російським ґен. штабом прийшло нині. Війсковий комітет ради видав наказ війскам в Петергофі, Петропавловску і в Царськім Селї не слухати розказів міністерства війни, коли би воно їх візвало машерувати до Петроґраду.

Правительство видало сейчас відповідні зарядженя. На приказ властий перервано все получене, яке творили мости через ріку, творячи комунікацію між дїльницями міста, замешканими робітниками. Три часописи большевиків і дві часописи реакціонерів закрито.

Козаки жадають помочи піхоти.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on November 9, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

Вчасним ранком прибула до Зимової палати делеґація від козаків і заявила Керенському, що вони не будуть всилї перевести приказу правительства щодо охорони столиці і зажадали, щоби на случай вибуху ворохобнї прислано їм для скріпленя сил відділи піхоти.

Дальше козаки домагали ся, щоби Керенський означив своє становище зглядом большевиків. Козаки впрост домагали ся, щоби правительство проголосило большевиків проступниками.

Президент відповів:

„Я бачу трудність в тім, щоби большевиків проголосити злочинцями. Становище правительства зглядом теперішної роботи большевиків є звісне".

Президент пояснив, що тих большевиків, котрих випущено за зложенем кавції, коли би їх приловлено на співучасти в заворушенях, треба строго покарати.

Керенський видав приказ арештувати винних.

Президент Керенський у своїй вчерашній промові на засїданю провізоричного парляменту обжалував війсковий комітет роб. і салд. депутатів за роздаванє поміж робітників оружа і амуніції.

„Отсе є причина, задля котрої я вважаю, що частина населеня Петроґраду находить ся в станї бунту — сказав Керенський. — Я видав приказ безпроволочно справу розслїдити і, коли заходить сього потреба, винних увязнити. **Нехай радше саме правительство упаде, ніж маєть ся перестати боронити чести, безпечности і независимости держави".**

Парлямент ухвалив вотум довіря всего 123 голосами проти 102.

Провізоричний парлямент, у відповідь на жаданє Керенського, щоби перевести голосованє в справі довіря до правительства, ухвалив „працювати спільно з правительством". **Резолюцію в сїй справі принято 123 голосами проти 102; 26 членів здержало ся від голосованя.** Резолюція, знесена центром, щоби здавити большевиків і висказати повне довіре, перепала. Приняту резолюцію вважає однак кабінет запевненем, що може числити на поміч зі сторони парляменту.

Революційний комітет домагав ся контролї над розказами ґен. штабу.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on November 9, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

Революційний війсковий комітет роб. і салд. депутатів домагав ся права переводити контролю над всїми розказами ґенерального штабу в петроґрадськім окрузї. Сьому домаганю відмовлено. **Тодї комітет проголосив, що він іменував окремих комісарів для кермованя війсковими справами, і візвав війска, щоби вони виконували лише прикази, підписані комітетом.** Відділи машинових крісів перенесено до головної кватири роб. і салд. депутатів.

Строгий приказ Троцького проти насильств.

Лев Троцький, президент центр. екз. комітету петроґрадської ради роб. і салд. депутатів, повідомив членів міської ради, що він видав строгий приказ проти всяких насильств зі загрозою укараня смертию кождого, котрий відважив би ся переводити погроми.

Дальше заявив Троцький, що робітничі і салдатські депутати не мали наміру захоплювати власти у свої руки, лише представити конґресови роб. і салд. депутатів, який небаром має відбути ся, що їх орґанізація має над столицею контролю та що в тій цїли всї конечні приготованя зістали переведені.

Перші успіхи большевиків.

Большевики займають важні урядові будинки.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on November 9, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

ПЕТРОҐРАД, 7. падолиста. — **Зоруженний відділ моряків під командою большевиків з революційного комітету займив бюра урядової петроґрадської телеґрафічної аґенції. Большевики обсадили відтак також централю телеґрафічного бюра, державний банк і Маріянську палату, де відбували ся засїданя провізоричного правительства, а які заперестано з причини пануючих відносин.**

Жіночий батальон на сторожі перед Зимовою палатою.

Премієр Керенський видав цїлий ряд зарядженнь, щоб не допустити до грізного заворушеня. Комітет робітників і салдатів проголошено неправною орґанізацією. Місце жовнїрів, які сторожили державні будинки, займили кандидати з офіцирської школи. При посольствах поставлено також сторожі. Жіночий батальон займив становище на площі перед Зимовою палатою.

Командант північного фронту запевнив Керенського, що його війска є проти демонстрації і є готові прийти до Петроґраду, щоби здавити ворохобню, коли сього буде потреба.

Доси нема вістий про якісь заворушеня, з виїмком про поповнене деяких насильств, яких допустили ся опришки. Загальне житє в містї позістало нормальне. Рух на улицях міста відбуваєть ся без перерви.

Николай Ленїн і Лев Троцький — провідниками нової революції.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on November 9, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

ЛОНДОН, 8. падолиста. — Російська аґенція відомостий, котру, як се було донесене останної ночи, захопили були у свої руки большевики, вислала слїдуючу телеґраму, датовану о год. 9.50 вчера вечером:

„В протягу дня зайшли деякі зміни щодо загального положеня в столиці. Большевики зробили новий значний поступ, але до заворушень не прийшло.

Ґаркізон по стороні большевиків.

„Около 5-тої години пополудни війсковий революційний комітет салд. і роб. депутатів видав проклямацію, заявляючи, що Петроґрад находить ся в його руках та що завдяки помочі ґарнїзону переворот відбув ся без проливу крови.

„Делеґати від трох козацьких полків, які стоять тут залогою, заявили, що не будуть слухати приказів провізоричного правительства і не пійдуть проти салд. і роб. депутатів, але будуть готові до удержаня публичного ладу.

Привитане Ленїна.

„Петроґрадська рада салд. і роб. депутатів відбула пополудни збори, **на яких Троцький заявив, що правительство більше не істнує, що деяких міністрів арештовано і що провізоричний парлямент розвязано.**

„Николай Ленїн, якого привитано неумовкаючими оплесками, представив три головні проблеми російської демократії:

„1. Безпроволочне покінчене війни; в тій цїли нове правительство мусить предложити воюючим державам завішене оружа.

„2. Передане землї селянам.

„3. Полагоджене економічної кризи.

(Продовжене на стор. 2-ій.)

Американські делеґати прибули щасливо до Анґлії.

Американські делеґати на воєнну конференцію прибули до Анґлії.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on November 9, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

ВАШІНҐТОН, 8. падолиста. — Департамент заграничних справ повідомив нинї про приїзд до Анґлії членів американської делеґації на зближаючу ся конференцію держав, які творять союз проти Німеччини.

Звіт доносить, що подорож відбула ся без жадних випадків.

Дальше подаєть ся в звітї, що скликане „воєнної конференції" має на цїли злуку всїх воюючих сил проти спільного ворога.

В склад делеґації входять:

полковник Е. М. Гавс з Ню Йорку;
адмірал В. С. Бенсон, шеф маринарки;
ґенерал Т. Г. Бліс, шеф ґен. штабу;
О. Т. Тосбі, заст. секр. фінансів;
В. Ч. МекКормік, предс. комісії воєнного промислу;
Бейнбрідж Колбі, предс. комісії будови кораблів;
др. А. Е. Тейлор, заст. контрольора поживи;
Т. Н. Перкінс, предст. позичкової комісії;
Ґ. Очінклос, секретар.

НА ІТАЛІЙСЬКІМ ФРОНТІ.

Австро-німецькі війска дійшли до ріки Лївенца.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on November 9, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

БЕРЛІН, 7. падолиста. — Австро-німецькі війска, які переводять наступ у північній Італії, дійшли до ріки Лївенца.

Додатковий звіт головної війскової кватири доносить:

„На венецькій рівнинї наші війска дійшли до ріки Лївенца. Підчас переслїдуваня полонено богато тисячів Італійців".

Пополудневий звіт звучить:

„В горах і на венецькій рівнинї погоня триває дальше. Кілька тисячів Італійців взято в полон".

Відворот італійської армії переведено в порядку.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on November 9, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

РИМ, 7. падолиста. — **Італійці уступили в добрім порядку від ріки Таліяменто до Лївенци.**

Урядовий звіт доносить:

„З причини, що низкий стан води в ріцї Таліяменто утрудняв оборону ріки, ми уступили над ріку Лївенцу. Відворот був переведений в добрім порядку під охороною відділів, які боронили його від північ і від полудня перед неприятелем.

„Вчера і останної ночи наші лїтаки і бальони бомбардували кілька разів неприятельські війска підчас будови мостів і переправи через Таліяменто. Чотири ворожі лїтаки зістрілено".

Австро-німецькі війска перейшли ріку Лївенцу. — 250.000 полонених і 2.300 гармат.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on November 9, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

БЕРЛІН, 8. падолиста. — **Австро-німецькі війска в північній Італії перейшли ріку Лївенцу і обійшовши неприятеля над середущим бігом ріки Таліяменто, полонили 17.000 Іатлійців, між тими одного ґенерала. Здобуто знова 80 гармат, що з попередними дає число 2.300. Загальне число Італійців, полонених від початку наступу, переходить 250.000.**

Про сї воєнні операції подає пополудневий рапорт ґен. штабу одсї вісти:

„Наші відділи, поспішивши наперед гористими дорогами, зломили опір задної сторожі неприятеля. Наші наступаючі війска при помочи окружаючого маневру відтяли відворот війскам неприятеля, які ще держали ся над середущим Таліяментом між Тольмецом і Ґемоною та в кріпости Сан Сімеоне.

„Дотепер полонено з них 17.000 Італійців, між тими одного ґенерала, і здобуто 80 гармат.

„На рівнинї битва розвиваєть ся над рікою Лївенцо. Німецькі і австро-угорські дивізії, помимо знищеня мостів, перейшли на другий бік ріки і прогнали неприятеля назад у західнім напрямі.

„Загальне число полонених зросло тепер на 250.000, а число здобутих гармат на 2.300".

Нічний рапорт доносить:

„В Італії наші війска посувають ся наперед і в горах і на рівнинї".

Італійці у дальшім відвороті.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on November 9, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

РИМ, 8. падолиста. — **Урядовий рапорт доносить, що відворот італійських війск відбуваєть ся дальше.**

Зміст рапорту звучить:

„В протягу вчерашного дня відворот наших війск тривав дальше. Більші відділи уступили без перешкоди зі сторони неприятеля.

„До численних стріч прийшло між Віторіо а устем ріки Монтікано до Лївенци. Нашим хоробрим війскам вдало ся в кількох місцях здержати наступ неприятеля".

На Італію наступає 5 головних австро-німецький армій.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on November 9, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

ЛОНДОН, 7. падолиста. — З австро-угорської головної кватири після телеґрами з Амстердаму доносять, **що пять австро-німецьких армій бере участь в наступі на Італію.**

Командантами армій є: **ґен. Кробатін, ґен. Крас, ґен. Бельов, ґен. Генрікез і ґен. Вурм. Начальна команда спочиває в руках ґен. Бельова,** котрий є командантом армії середущої.

Є також можливість, що з армією ґен. Вурма, яка посуваєть ся здовж побережа Адрійського моря, буде співдїлати австро-угорська фльота.

Австрійці уживають нового дуже трійливого ґазу.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on November 9, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

АМСТЕРДАМ, 6. падолиста. — Після донесеня часописи „Пештер Гірляп" з Будапешту **Горицію майже зовсім витруєно при помочи недавно відкритого нового ґазу, який є „сто разів більше убийчий ніж ґази, яких уживано давнійше".**

Нинїшні телеґрами з Будапешту доносять, що згаданий новий ґаз мав винайти один віденський професор.

"SVOBODA" (LIBERTY)
the Ukrainian newspaper
published three times a week: Tuesday, Thursday and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ANDREW SAWKA, manager
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION:	ПЕРЕДПЛАТА:
to United States:	в Злучених Державах:
$2.50 per year	на рік $2.50
$1.25 per 6 months	на пів року $1.25
$1.00 per 4 months	на 4 місяці $1.00
to Jersey City and to foreign countries:	В місті Jersey City і за границю:
$3.25 per year	на рік $3.25
$1.00 per 3 months	на пів року $1.75
$1.75 per 6 months	на 3 місяці $1.00
Single copy 3 cents.	Поодиноке число 3 центи.

За кожду зміну адреси платить ся 5 центів.

Адреса: SVOBODA
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Всї моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „Svoboda".

При висиланю замовленя належить долучити моні-ордер або чек.

Число телефону 498 Montgomery.

З біжучої хвилї.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on November 9, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

Востанних днях наспіли вісти, що австрійський цісар Карло має бути іменований королем Польщі та що Галичина має війти в склад будучого польського королївства.

Сї вісти звучать:

Амстердам, 7. падолиста. — Австрійський цісар Карло приймив титул короля Польщі, — доносить нинїшна телеґрама з Берлїна, яка покликуеть ся на часопись „Льокаль Анцайґер". Вістка звучить:

„На останнім засїданю державної ради розвязано польське питанє відповідно до жаданя Австрії. Польща буде прилучена до Австрії, **а Галичина війде в склад Польщі".**

Часопись додає, що Литва і Курляндія будуть правдоподібно злучені з Прусами.

Копенгаґен, 8. падолиста. — „Льокаль Анцайґер" з Берлїна, орґан прихильників забору і великих купців та промисловців, доносить, що на конференції, яка недавно відбула ся в Берлїнї між представниками Німеччини і Австрії, порішено закинути програму мира без здобутків і прилучити Польщу до Австро-Угорщини, а Курляндію і Литву до Німеччини.

Достовірні круги сеї вістки анї не потвердили анї не заперечили. Правдоподібно бажанє сього є батьком сеї вістки. Треба однак завважити, що віденські часописи, які перед тижнем помістили подібні вісти, їх доси не заперечили.

Инші берлїнські часописи, дискутуючи над сими вістями, вважають їх зовсім можливими.

Соціялїстичний орґан „Форвертс" підносить рішучий протест проти такої ідеї, вважаючи її простим запереченєм відповіди Німеччини на ноту папи і запереченєм мирової резолюції, ухваленої парляментом.

Гага, 8. падолиста. — Помимо останних заперечень „Льокаль Анцайґер" повторює вістку, що австрійський цісар має бути іменований королем Польщі. Часопись доносить, що таке рішенє запало на засїданю державної ради в понедїлок.

Польща має бути прилучена до Австрії, а Галичина має належати до будучого польського королївства. Литва і Курляндія мають становити окремі держави, як Прусія, і будуть заступлені великими князями.

Часопись твердить, що в Австрії навіть німецькі партії на се годять ся, але що зі спеціяльним натиском підносить ся і ставить ся жаданє забезпечити „сили австрійських Німців".

Часопись ставить питанє, чи через таке полагодженє німецькі інтереси будуть належито обезпечені.

Стільки доносять телеґрами. Цікаве воно, що всї повисше наведені вісти подять виключно з одного жерела, а іменно з часописи „Льокаль Анцайґер", яка є орґаном німецької буржуазії. Цїла вістка виглядає не конче достовірною з тої причини, що якраз телеґрами з останних днів донесли були про іменованє польського кабінету, а рівночасно було запереченє поголоски про іменованє австрійського цїсаря королем Польщі.

Нас меньше обходило би те, чи Польща буде мати свого власного короля чи позиченого, коли би з тою справою не лучила ся також справа влученя Галичини до будучого польського королївства.

Вправдї нема там попри Галичину згадки про Буковину і українські землї, заняті від Росії, та всеж таки треба припускати, що небезпека влученя української части Галичини до будучої Польщі є велика. Та австрійські полїтики дуже перечислять ся у своїх плянах, коли думають ще в дальшій будучности платити Полякам за їх услугу українським народом. Колись се було можливе... Нинї справа з тим так легко не пійде.

———

Подають трентонські „Гайдамаки" (ч. 45, з 8. падолиста 1917) за французькими ґазетами вість, що „українські посли (в австрійськім парляментї) голосували проти державного буджету, хоч в міністерстві засїдає Українець, др. Горбачевський".

А дальше, без ніяких коментарів в „Гайдамаках", читаємо:

Український парляментарний клюб не узнає Горбачевського своїм речником і представником українського народу в Австрії тому, що Горбачевський, засїдаючи в міністерстві не яко муж довіря українського клюбу, при тім яко урядник зависимий від правительства, не дає ніякої запоруки, що пійде за бажанями і теперішними стремлїнями українського народу.

Тимчасом у „Робочім Народї (ч. 42, з 24. жовтня 1917) в кореспонденції В. Левинського, зі Швайцарії, читаємо таку оцінку особи проф. д-ра І. Горбачевського:

Безперечно, покликанє Українця до коронної ради — факт не без значіня для Українців. Проф. Горбачевський, горячий український патріот. Він буде берегти українські інтереси в новім кабінеті. Поляки певно не привитали його іменованя.

Як бачимо, обі оцінки перечать одна другій. Та сумнїватись треба, щоби др. Горбачевський, який — як навіть соціял-демократ В. Левинський твердить — все був горячим українським патріотом, аби він вдержав ся в австрійськім міністерстві, коли Австрія буде дальше продовжати свою дотеперішну полїтику супроти Українців.

*

Дивною впрочім видаєть ся отся новинка поміщена у „Гайдамаках" за французькими ґазетами про становище українського парляментарного клюбу супроти д-ра Горбачевського. Дивною є вона тому, що „Гайдамаки" не подають ніякого жерела, відки та вістка походить. Чи се часом не є перша фантазія нового редактора „Гайдамаків"?

Новий переворот в Росії.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on November 9, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

Російська держава находить ся тепер в передодни великої домашної війни. Хоч дотеперішні вісти доносять, що скиненє давного правительства відбуло ся без проливу крови, то грізна небезпека великої страшної домашної війни ще не проминула. Вона може кождої хвилї вибухнути ясною полуміню і обіймити цілу російську державу. В росії можуть наступити часи страшнійші, ніж се діяло ся підчас революції у Франції.

Большевики на поклик Николая Ленїна і Льва Троцького перевели замах на провізоричне правительство і перенесли всю власть на Центральну Раду робітничих, салдатських і селянських депутатів. Членів бувшого кабінету арештовано, розвязано провізоричний парлямент і покликано до житя революційний комітет, який має орудувати справами російської держави до часу скликаня установчих зборів.

Все те стало ся дуже нагло і несподївано. Хоч від часів останної ворохобні ґен. Корнїлова, а зглядно від демократичного конґресу, який відбув ся з кінцем вересня у Петроґрадї, появляли ся заєдно поголоски про тайні приготованя большевиків в цїли захопленя власти у свої руки, то ніхто не сподївав ся, що ся хвиля така близка. Як показуєть ся, провізоричне правительство з одної сторони не доцїнювало сили і впливу большевиків, а знова з другої сторони надто уповало на свою власну силу та на довірє народних мас і війска. Вийшло зовсім противно. Майже цїла залога Петроґраду станула відразу по сторонї большевиків. Поваленє провізоричного правительства пійшло далеко лекше ніж поваленє царського правительства перед вісьмома місяцями.

Що в дійсности причинило ся до так скорого поваленя правительства Керенського, годї нинї з цїлою певностию сказати. Треба однак припускати, що тут відограли велику ролю приманчиві обітниці большевиків. Такі кличі, як скоре закінченє війни, розділ великих посїлостий, цїлковите знесенє кари смерти, негайне скликанє установчих зборів і т. п., мусїли пірвати за собою широкі маси народу, які з нетерпеливостию ожидали хвилї, щоби скористувати ся овочами переведеної революції. З другої знова сторони Керенському почав скоро усувати ся ґрунт під ногами від часу утвореня останного кабінету через покликанє до нього представників російської буржуазії. Серед широких народних мас почало проявляти ся підозрінє, що він війшов у спілку з буржуазією, та що попирає її інтереси на шкоду російського пролетаріяту. Що останнє правительство Керенського втратило довірє навіть серед тих, котрі були донедавна його головною підпорою, сьвідчить факт, що на останнім засїданю провізоричного парляменту лише незначною більшостию ухвалено йому вотум довіря.

Які є вигляди на найблизшу будучність, сього ніхто не може збагнути. Від початку війни до теперішного часу в Росії мало місце стільки несподїванок, що говорити щонебудь про її будучність було би лише вгадуванєм.

Вісти з Росії є досить скупі, тому годї випробити собі на їх підставі якийсь точний образ з останних подій тому і трудно робити якінебудь заключеня на будуче.

Деякі вісти доносять, що Керенський утїк до Москви і там утворить нове правительство. Инші знова телеґрами висказують здогад, що Керенський удав ся на боєвий фронт і при помочи фронтових війск, які мали запевнити його про свою льояльність, рушить на Петроґрад. Тісамі вісти представляють, що побіда большевиків має лише значінє чисто льокальне, то є в Петроґрадї і його окрузї, натомісць вся проча Росія стане по сторонї Керенського і доможе йому здавити большевиків. Инші знова вісти заповідають велику домашну війну, а деякі навіть представляють ворохобню реакціонерів і заповідають, що російська република переміниться ся в конституційну монархію.

Дальший розвиток подій буде безперечно залежати від становища, яке займе супроти останних подій проча Росія: чи вона стане по сторонї Керенського, чи по сторонї большевиків. **Велику ролю відограють тут також становища недержавних народів Росії.**

Яке становище займе Україна — се перше питанє, яке кождому приходить на гадку. Ми знаємо, що Україна станула зовсім рішучо і без найменьшого ваганя по сторонї правительства Керенського, коли реакціонери і буржуазія під проводом ґен. Корнїлова розпочали були ворохобню. Від того часу відносини між Україною а російським правительством змінили ся. Ще кілька днів тому назад телеґрами з Петроґраду принесли були вісти, що правительство Керенського видало строгі зарядженя проти України. Чи опісля відносини змінили ся на лїпше. чи на ґірше — не знати. Тому й годї бавити ся в якінебудь пророцтва. Може вже найблизші вісти принесуть розвязку.

Вол. Хронович.

Не вернеть ся вона.

Так — так. Так — так.
Годинник тихо йде.
У хату ніч сумна
Тугу і жаль веде.
Іде у хату ніч,
За нею сум летить
І серце мрій безліч,
То тішить — то журить.

Так — так. Так — так.
То серце все даром.
Не цвисти вже рожам,
Що цвили під вікном.
Мертвецька осінь вже
Цілуй зложила їм,
Хоч хтілось-би ще так
Цвисти рожам моїм.

Так — так.
До вас однак,
Ще вернеть ся весна.
Лишень менї,
Моїй души
Не вернеть ся вона!

В РОСІЇ

(Продовженє зі сторони 1-шої).

Утеча президента кабінету Керенського.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on November 9, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

Утеча Керенського і арештованє членів кабінету.

ПЕТРОҐРАД, 8. падолиста. — **Большевики здобули цїлковиту контролю над Петроґрадом і повалили правительство Керенського.**

Керенський виратував ся перед арештованем, утїкаючи зі столиці. Инших членів кабінету арештовано на приказ революційного кабінету.

Загальний конґрес роб. і салд. депутатів, орґанїзація большевиків, іменував делеґацію, яка має війти в мирові переговори з иншими революційними і демократичними орґанїзаціями „в цїли запобіженя проливу крови".

Большевики здобули Зимову палату.

Війска провізоричного правительства, які боронили Зимової палати, були приневолені нинї рано піддати ся під огнем кружляка „Аврори" і гармат Петропавловської кріпости з другого берега ріки Неви. („Аврора" числить 6.730 тон і має залогу 573 людий. Вона є зоружена 10 6-цалевими гарматами, 20 12-фунтовими і 8 малими гарматами).

Нинї о год. 2-гій в ночи піддав ся жіночий батальон, який боронив Зимової палати.

Робітничі і салдатські депутати здобули цїлковиту контролю над містом.

Премієр Керенський мав находити ся останної ночи в місті Луга, яке є віддалене 85 миль на полудневий захід від Петроґраду.

Облога Зимової палати.

Вчера пізним вечером війска провізоричного правительства були приневолені цофнути ся до Зимової палати. Розпочала ся облога палати при легкій перестрілці з машинових крісів і карабінів. Кружляк „Аврора", який закинув якор недалеко Николаївського моста, почав стріляти шрапнелями. Рівночасно отворили огонь гармати з Петропавловської кріпости.

Палата, осьвітлена рефлекторами кружляка, становила знамениту ціль для гармат. Оборонцї видержали через чотири години, відповідаючи, о скільки се лише було в їх силї, огнем з машинових крісів і карабінів.

Тут і там в містї прийшло також до стрілянини, але війска робітників і салдатів, робили все можливе для охорони мешканців, яким наказано не виходити з домів.

Мости і Невський проспект, які ще пополудни находили ся в руках війск правительства, зістали здобуті війсками робітників і салдатів. Війска стерегли їх через цїлу ніч.

Битва коло Зимової палати, яка розпочала ся сейчас по 6 годині, представляла цікаве видовище. Панцирні самоходи революціонерів появили ся перед брамами палати, підчас коли вслїд за огнистими язиками знад Неви слїдував вибух гарматних набоїв з „Аврори".

Всеросійський конґрес розпочав наради.

Російський конґрес роб. і салд. депутатів розпочав вчера вечером наради при співучасти 560 делеґатів.

Предсїдатель заявив, що тепер не пора на виголошуванє полїтичних промов. Конґрес установив отсей дневний порядок:

1. Орґанїзація сили.
2. Мир і війна.
3. Установчі збори.

Проклямації і проґрама большевиків.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on November 9, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

ПЕТРОҐРАД, 8. падолиста. — Військовий революційний комітет центральної ради роб. і салд. депутатів у своїй проклямації до військових комітетів і до всїх робітничих і салдатських рад говорить отсе:

Ми усунули правительство Керенського, яке ставало проти революції і народу. Зміна, яку переведено через усуненє провізоричного правительства, відбула ся без проливу крови.

Петроґрадська Рада роб. і салд. депутатів торжественно витає переведену зміну і проголошує авторітет (власть) військового революційного комітету, доки не буде утворене правительство делеґатами робітників і жовнїрів.

Подаючи се до відома армії на фронтї, революційний комітет взиває революційних жовнїрів, щоби пильно слїдили поведенє головних командантів. Офіцирів, котрі не годять ся з переведеною революцією, мусить ся сейчас і отверто арештувати яко ворогів.

Петроґрадська рада роб. і салд. депутатів уважає, що програмою нового правительства буде:

1. Зробити предложенє в справі безпроволочного заключеня демократичного мира.

2. Безпроволочне розділенє великих посїлостий поміж селян.

3. Переданє всеї власти радї роб. і салд. депутатів.

4. Чесне скликанє установичих зборів.

Національна революційна армія не сьміє позволити, щоби непевні військові відділи відійшли з фронту до Петроґраду. Треба старати ся їх від сього відмовити, а коли би се не помогло, треба протидїлати такій акції дотичних відділів, уживаючи сили і поступаючи без милосердя.

Повисше розпоряджене має бути прочитане всїм військовим відділам безпроволочно у всїх родах війска. **Невиповненє сього приказу найвисшими чи найнизшими орґанїзаціями військовими рівнаєть ся великому злочинови проти революції і воно буде каране після всеї строгости революційного права.**

ЖОВНЇРИ! ЗА МИР, ЗА ХЛЇБ, ЗА ЗЕМЛЮ І ЗА СИЛУ НАРОДУ.

Військовий Революційний Комітет.

Проклямація всеросійського конґресу.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on November 9, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

ПЕТРОҐРАД, 8. падолиста. — Урядова аґенція відомостий оголосила нинї отсе:

Конґрес рад роб. і салд. депутатів цїлої Росії, який розпочав ся вчера вечером, видав нинї рано отсї три проклямації:

До всїх провінціональних Рад робітничих, салдатських і селянських депутатів!

Вся сила спочиває в руках робітників і жовнїрів. Урядових комісарів звільнюєть ся від обовязку. Президенти роб і салд. депутатів мають порозумівати ся впрост з революційним правительством. Всїх членів селянських комітетів, які були арештовані, належить безпроволочно випустити на волю, а комісарів, котрі їх арештували, належить увязнити.

Знесенє кари смерти.

Друга проклямація звучить:

Кара смерти, установлена премієром Керенським на фронтї, зносить ся і полишаєть ся на фронтї цїлковиту свободу полїтичної пропаґанди. Всїх революційних офіцирів і жовнїрів, які були арештовані за так звані полїтичні злочини, належить пустити сейчас на волю.

Повідомленє про арештованє членів бувшого правительства.

Трета проклямація звучить:

Бувші міністри: Коновалов (торговлї і промислу), Кішкін (публичної помочи), Терещенко (заграничних справ), Малянтович (справедливости), Нікитин (внутрішних справ) і инші зістали арештовані на приказ революційного комітету.

Керенський утїк. Всї військові орґанїзації є уповажнені зарядити все можливе, щоби перевести арештованє Керенського і привезти його назад до Петроґраду. Всї співинні з Керенським будуть поставлені перед суд за зраду держави.

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

Маленька пригадка.

Деякі наші люди мабуть забули, що від 2. падолиста 6. р. обовязує нова почтова постанова, а саме: на почтові картки треба давати марку (стемп) за 2 центи, згладно побіч видрукованої вже 1-центової марки наліплювати ще одну 1-центову марку, а на листи треба наліплювати марку за 3 (три) центи.

До нас приходить ще богато карток і листів, оплачуваних після старої системи, а через те ми мусимо платити почтову кару.

Часописи з України.

До редакції „Свободи" наспіло 10 початкових чисел часописи „Громадянин", яка виходить в Житомирі заходом Волинської Української Ради. Часопись друкуєть ся на 8 стор. і виходить тижнево. Відвічальний редактор — С. Підгірський.

Зміст часописи дуже цікавий. Вона освітлює всі сторони українського житя, ясно і зрозуміло обговорює політику української нації, церкви, економії і т. п. — Редаґована чистійшою українською мовою ніж деякі інші часописи.

Результат виборів на міських майорів.

Вибори майорів у 8-ох великих містах Злучених Держав представляють ся так:

Бофало, Н. Й., вибраний Джордж С. Бок, республиканин;

Гарісбург, Па., вибраний Даніель Л. Кейсер, республиканин;

Індіянаполіс, Інд., вибраний Чарлс В. Джует, республиканин;

Клівленд, О., вибраний Гари Л. Дейвіс, республиканин;

Ню Йорк, Н. Й., вибраний Джан Ф. Гайлен, демократ;

Пітсбург, Па., Е. В. Бебкак, республиканин;

Толідо, О., вибраний Корнель Шрайбер, безпартійний;

Сінсінаті, О., вибраний Джан Галвін, републиканин.

Неґер вибраний алдерманом у Ню Йорку.

Перший раз в історії Ню Йорку до міської ради при виборах 6. падолиста вибрано Неґра. Є ним Джеймс С. Томас (молодший). Вийшов як републиканський кандидат, побиваючи 208 голосами свого противника, демократичного кандидата Молена (з білої раси).

Склад міської ради в Ню Йорку.

Міська рада (борд оф алдермен) у Ню Йорку складаєть ся із 67 членів, з чого демократи захопили 42 місць, републиканці 19, а соціялісти 6.

Перший раз в історії Ню Йорку у міській раді будуть заступлені соціялісти.

За побите жовніра 10 літ арешту.

Тяжка кара постигла двох молодих американських рекрутів. Френк Кенан з Бріджпорт, Конн., і Ніколис Костелльо з Ватербури, Конн., вертаючи в ночи 13. жовтня 1917 до табору Дюенс в Аєр, Масс., напали на третого рекрута, Карла Кроґа з Ватербури, Конн., і побили його. Военний суд засудив обох напасників на найменьше 10 літ, а найбільше 20 літ арешту.

Похорон перших американських жовнірів на боєвім фронті у Франції.

Кореспондент нюйорської часописи „Івнінґ Сон", Томас Джансон, описує похорон американських жовнірів, які перші згинули на боєвім фронті у Франції. Жовнірів похоронено недалеко окопів. У похороні взяли участь американські і французські жовніри. Французський ґенерал, який проводить військами в тій околици, виголосив промову над могилою жовнірів, які згинули у боротьбі Злучених Держав з Німеччиною. Коли тіла убитих спускано в могилу, тоді з кількох гармат вистрілено в сторону німецького фронту. Відтак священик відправив панахиду.

Жінка не хоче ніякої запомоги від мужа.

Пані Дж. Кас в Ню Йорку внесла до суду просьбу, аби їй дати розвід з чоловіком. Суд дав розвід і присудив, що їх 4-літний синок належить до мами.

При кінци розправи її адвокат поспитав, чи вона хоче, аби її бувший чоловік давав їй тепер ґроші на удержане дитини.

„Не!" — відповіла вона.

„Чому ні?" — поспитав судія.

„Бо я все мала богато клопоту з грішми мого чоловіка, коли ми жили ще разом — говорила пані Кас. — Я вірю, що тепер мені доля пощастить. Впрочім, я сама удержу ся і думаю, що зможу обійти сама свою дитину дуже добре.

Іменовано жидівського священика при маринарії.

Американський міністер фльоти, Даніелс, іменував першого жидівського священика для американської маринарки. Є ним 31-літний рабін Давід Гольдберг з Корсікани, Тексас. Гольдберг походить родом з Росії. При маринарії, де його приділено на протяг війни, буде мати ранґу молодшого ляйтнанта. Іменовано його на основі ухвали конґресу, яка каже, що міністерство маринарки має право покликати 20 священиків ріжних віроісповідань.

Експльозія в Ню Кенсінґтон.

У Ню Кенсінґтон, Па., дня 5. падолиста була велика експльозія бронзового пороху, котрий вироблялм у „Ді Юнайтед Стейтс Алюминум Компані оф Амерка". З незнаної причини повстав огонь около 7.30 рано у тім будинку, де виробляли той порох і зараз прибіла огнева сторожа на той час, коли огонь повстав. Зачали гасити вогонь і в тім часі наступив вибух, котрий потряс цілим містом. Богато вікон повилітало, а той будинок, де була експльозія, розвалило. Робітники, котрих було занятих при роботі у тім будинку около 300, десятки покалічило, а трох забило. Чотирох померло у шпиталі. На щасте з Українців нема нікого — майже самі Італійці були заняті при виробі тої підмішки. Є то порох, котрий виробляють з глину (алюмінїюм) і додають якісь хемічні матеріяли, котрі роблять вибух тоді, коли мішанину покропить ся водою.

В сїй компанії є занятих поверх 3.000 робітників при виробах иннших річий з глину. Коли повстав вибух, то зробила ся велика паніка межи мешканцями сеґе міста. Всі бігли в сторону фабрики, побачити, чи нема кого з їх родини забитого, але поліція заборонила вступ близько фабрики, бо сподівають ся ще вибуху. Огонь ще палить ся, а близько магазину, в котрім знаходить ся 180.000 фунтів того пороху, навіть заборонено мешкати. Люди забирали, що могли, а решту лишали і з душею утікали. **Дмитро Любінецький.**

СТАРОКРАЄВІ ВІСТИ.

Глухівське земство асиґнувало 28.000 карбованців на потреби України.

„Черниговская Земская Газета (ч. 60, з 21. серпня 6. р.) доносить, що глухівське повітове земство (на Чернигівщині) відбуло 22. липня надзвичайні збори, де між иншим обговорювано справу податку на потреби України. Сю справу підніс сам предсідатель земства. Слово в сій справі забрав член земства, п. Коломиєць, жадаючи, аби земство безпроволочно асиґнувало якусь суму на потреби України. Предсідатель земства заявив, що глухівське повітове земство має до розпорядимости 28.000 карбованців на потреби України, з чого 5.000 карбованців можна сейчас асиґнувати, а решту пізнїйше. Проєкт приняте одноголосно.

Церковні округи на Україні.

Синод виготовив проєкт, після якого Україна в церковних справах буде подїлена на 3 округи. До 1-го округа входять ґуберній: київська, подільська, волинська та холмська; до 2-го округа входять ґуберній: харківська, полтавська, чернигівська, курська та воронїжська; до 3-го округа входять ґуберній: бесарабська, херсонська, таврійська, катеринославська та донська. На чолї округів будуть стояти митрополити: київський, харківський та херсонський.

Український кооперативний банк.

Київський кооперативний тижневник „Комашня" (ч. 25-26, з 11. серпня) доносить, що в Києві маєть ся відкрити небавом Український Кооперативний Банк. Одна акція банку коштує 260 карбованців. Перші збори акціонерів заповіджено на день 25. серпня 1917 року.

Маєток Київського Союза установ дрібного кредиту.

Останний звіт Київського Союза установ дрібного кредиту вказує, що з днем 1. мая 1917 р. Союз числив 82 щадничих і 151 кредитових товариств. В товариствах є 212.-538 членів. Уділи Союза виносять 2,797.398 карбованців; резервовий капітал — 308.942 карбованці; спеціяльний капітал — 680.947 карбованців; вкладки — 13,732.745 карбованців; позички 1,836.660 карбованців і т. д.

Уся пасива (і актива) Союза виносить 20,965.374 карбованців і 88 копійок.

Кооперація в уманськім повіті.

Київський кооперативний тижневник „Комашня" (ч. 27-28, з 18. серпня) доносить, що в уманськім повіті, на Київщині, є тепер 172 кооперативних спілок, з того: 130 споживчих, 35 кредитових, 3 сільськогосподарських, 2 молочарських, 1 садівнича і 1 ячечна. Всі ті кооперативні товариства ухвалили заснувати повітовий союз.

Міські вибори в Лохвицях.

В Лохвицях, на Київщині, при виборах до міської ради побідили українські соціялісти. На 25 радних українські соціялісти здобули 14 місць, московські соціялісти — 4 місця, Жиди — 3 місця, а 3 місця попало в руки буржуазних верств.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

М. С., Гамтрамк, Міш. — Ціла Буковина (з вийнятком повіту сучавського) є в руках Австрійців. Посилати туди листи або ґроші під теперішний час — неможливо.

А. Х., Сентралія, Па. — Ваш вірш не буде поміщений.

РУХ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

АНСОНІЯ, КОНН. Тов. „Зап. Січ", від. 67, повідомляє своїх членів, що місячний мітинґ відбудеть ся в неділю, 11. листопада, о 6-тій годині пополудни, в гали п. Перуна при Джерзи ул. ч. 109. Просить ся кождого члена явитись на мітинґу, бо є важні справи до полагодженя. Заразом просить ся довгуючих членів, аби вирівнали всі свої довги. — І. Ганчарик, секр.

ЕТНА, ПА. Бр. св. Михаїла, від. 89, повідомляє своїх членів, що мітинґ відбудеть ся дня 11. листопада, не під ч. 427, а під ч. 134 Бутлер стр. Тож просить ся всїх членів, аби явили ся на сей мітинґ точно о 3-тій годині пополудни, бо є важні справи до полагодженя. По мітинґу буде приниматн ся нових членів за половину вступного до братства. — Г. Романик, секр.

ВУНСОКЕТ, Р. АЙ. Тов. „Вільна Україна", від. 116, повідомляє своїх членів, що мітинґ відбудеть ся в неділю, 11. падолиста, у Канадіен Гол, під ч. 15½ Савт Мейн стр. Початок мітинґу точно о 3-тій годині пополудни. Напоминаємо своїх членів, аби всї явили ся, бо маємо важні справи до полагодженя. Котрі члени були минувшого місяця суспендовані, нехай тепер прийдуть і вирівнають свій довг, а відзискають своє право в товаристві і в У. Н. Союзї. До товариства будемо приймати без вступного, а до У. Н. Союза за половину вступного. Запрошуємо Хв. Товариство „Укр. Сокіл", аби урядники разом зі своїми членами прибули на нашу ґалю зараз по мітинґу, о 4-тій годині, бо маємо спільну важну справу до обговореня. Дорогі Братя і Сестри! Приходіть до нас в неділю, а властиво ті, що ніде не належите, вступайте до нашого товариства та до У. Н. Союза хоч на малу суму. Не слухайте жадних шкідників та аґентів, котрі хотять бізнес робити чужими, незнаними асекураціями на свою власну користь, бо ліпшої асекурації нема, як наш У. Н. Союз. Нашеж товариство не має жадної власної користи, а тільки хоче зробити користь нашому загалови у Вунсокет. Наше товариство працює для народу, а не на бізнес, не криками і роздорами, але працює тихо та щиро для добра народу. Тож чомуж би Ви всі, хлопці і панночки, не мали бути між нами? Я знаю, що Ви любите свій український нарід, свою вільну Україну, тож чому-б Вам не любити свій Укр. Нар. Союза? Маєте добру нагоду в неділю. Прийдіть та запишіть ся в члени нашого товариства. І Ви, старші мущини та женщини, коли Вам милі Ваші діти, не відкладайте так доброї нагоди, а вступіть до нашого товариства і до У. Н. Союза, до своєї власної асекурації, де Вам не прийде аґент чужомовний. Не треба Вам тлумачів ані адвокатів, а тілько Ти сам, Братчику, в своїй рідній мові все зрозумієш та за все, яко член, маєш право упімнути ся. Тож не відкладайте, бо нині ми веселі, бавимось, а не знаємо, що завтра з нами стацеть ся. На радах в неділю будемо старати ся о відділ діточий, котрий нам конче потрібний. Приходіть громадно, старі і молоді, хлопці і панночки, на так важні наради. Не відкладайте, бо буде колись запізно, бо в лучности сила, а де сила, там воля. — Мартин Галас, орґанізатор.

ЧИ ТО ТЯЖКО, йдучи з роботи домів кождого вечера, або в неділю з церкви, у вільнім часї зі забави, чи з яких сходин, переконати несьвідомого Українця, що його обовязком є читати свою рідну ґазету і спонукати його, щоби він вислав передплату на „Свободу".

ЧИ ВИ Є НЕДУЖІ?

ПРИЙДІТЬ ВИЛІЧИТИ СЯ

Коли маєте яку нову або застарілу недугу, то не занехайте прибути до мене. Мій клич: Скоре лічене і умірковована заплата.

Наслідком успішної довголітної практики і задля уживаня найновійших і признаних наукових метод, я обіцюю Вам в кождім часі можливо найліпші успіхи.

КОЛИ ТЕРПИТЕ

хронічні болї голови, заворот голови, привиди, маячить ся Вам в очах, слаба память, слабі і непевні нерви, безсонність, болї в карку і хребтї, ревматизм в суставах, слабість горла, шкірні клопоти, недомаганя жолудка і кишок, невральґічні болї, виступи на язику і горячка. — Прийдіть до мене. 116-128

Порада зовсім ДАРОМ. Прийдіть нині. — Не відкладайте.

Dr. HANNON, СПЕЦІЯЛІСТ
146 East 14th Street,
Напроти Tammany Hall
NEW YORK CITY

Години офісові: Денно від 9. рано до 4. попол.—Вечер: від 6. до 8. В неділї і признані сьвята: від 10. до 2. в полуд. лише.

ЧИТАЧІ „СВОБОДИ" гордять ся своєю ґазетою. Вона пише так по щироcти, так зі серця, так переконуючо, що кождий Українець се чує, що то його ґазета. Нехай же кождий Українець платить також щиростию і стараеть ся поширити „Свободу" між знакомими.

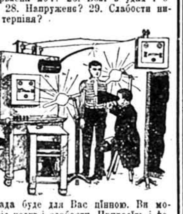
Мущини!

Чому маете вести клопітливе жите, коли Ваша кров є „заражєка"?

ЗАВДАЙТЕ СОБІ САМІ СЕ ПИТАНЄ.

Признаки хронічних і нервових недуг. Сї долегливости при запедбаню, кінчать ся звичайно загальним вичерпанєм сил, деколи божевілєм і смертию:

1. Умучені? 2. Пригноблені? 3. Завороти голови? 4. Злїсні? 5. Болї голови? 6. Брак волї? 7. Слабе травлене? 8. Слаба память? 9. Короткий віддих? 10. Боязнь? 11. Резиґнація? 12. Безсонність? 13. Знечулене? 14. Дрощі? 15. Всякі похоти? 16. Рани і викиди скірні? 17. Затемнене в очах? 18. Привиди? 19. Відчуванє зимна з горячими перестрілами? 20. Дрожанє нервів? 21. Гази жолудка? 22. Битє серця? 23. Слаба циркуляція крови? 24. Зимно і знечулене рук і ніг? 25. Недостаточна і забарвлена моч? 26. Болї в удах і ослаблене долїшних частий тїла? 27. Катар? 28. Напружене? 29. Слабости нирок і міхура? 30. Як і всї инші мужеські терпіня?

Мущини у всїх дорогах житя терплять від нервових недуг, многих ослаблень тїла і крови, тому Ви не повинні боятись, щоби не поспішити ся відвідати сего експерта і специялїста мужеських недуг.

Чому мій офіс є переповнений? Коли би мої методи лїченя не були благородні, беззакидні, поступові і найновійші, я не міг би нині тїшитись цілковитим довірєм людий в Шікаґо, як се виказує моя широка і отало зростаюча практика. А більшість мущин, котрі приходять до мене, є післані мущинами, котрих я лїчив на подібні слабости. Ви можете сьміло віддатись моїй курації.

ЖОНАТІ МУЩИНИ: Др. Годґенса порада буде для Вас цінною. Ви можете вернути до дому в старім краю вільні від недуг і слабости. Приходїть і поговорїть по приятельськи. Се буде Вашим правим кроком і НІЧОГО ВАС НЕ КОШТУЄ. Много з моїх пацієнтів приїзджає з далекої дороги задля моєї специяльної курації. 125—

DR. I. W. HODGENS

35 South Dearborn St., corner Monroe Street,
2nd floor, Crilly Building, Room 208 and 209
CHICAGO, ILL.

ДАРОМ! Годинка! ДАРОМ!

Щось надзвичайного! Нового винаходу годинник, о котрім з певностию ніколи ще не чували. Годиник сей є найновійшим винаходом в сїм роді. О його ріжнородній практичности сьвідчать низше подані факти: 1. Показує години і хвилї як кождий инший годинник. 2. Зроблений міцно і гарно з найлучшого металю, котрий є дуже тревалий, так, що навіть в огни може бути і не згорить а вистарчить на ціле жите. 3. Накручуєть ся раз на 8 днів. 4. Години тримає лучше чим другі годинники, і ніколи не спізнить ся і на хвилинку. 5. Гварантований на 25 лїт. 6. Важить 10 фунтів. 7. Має алярмуючий дзвіночок і дзвенить дуже голосно, так, що може збудити хоби хто спав не знати як твердо, то мусить встати з ліжка і здержати дзвоночок. 8. В ночи не потрібуєте вставати з ліжка і шукати сірників, щоби побачити котра година, лише натиснути ґузичок то в тїй хвили видно цїлий годинник, осьвітлений. 9. Може сьвітити і дзвонити рівночасно. 10. Служить яко дзвінок в мешканю або в офісї в цїли покликаня жаданої особи. 11. Має лямпку екзамінаційну для зба[да]ня ока, уст, уха, горла, носа і зубів. 12. Має електричну батерію незвичайно помічну при лїченю всяких недуг. 13. Має в собі огнетревалий банк з двома переділами, один переділ до хованя гроший, а другий переділ до хованя вартісних річий. Банк є заосмотрений в дверцята з тайним замком, котрий може отворити особа, котра знає комбінацію, на яку замок був наставлений. З кождим годинником висилаємо докладні інформації. Тепер подумайте тільки! Яку користь і вигоду можна мати з такого годинника. Не робить ріжниці, який купите годинник, але лучшого годинника від сего не дістанете. Це знайдеть ся чоловік, котрому не подобав би ся сей годинник. Такий годинник повинен знаходитись в кождій хатї, бо се велика вигода і прикраса хати. Той годинник є вартісний що найменьше $20.00, але що маємо їх більшу скількість, то через короткий час будемо продавати по цїнї фабричній, по $9.85. Годинник правдиво є такий, як описуємо, а єсли вам не подобаєть ся, то звертаємо гроші. ЦІЛКОМ ДАРОМ вишлемо ще і зелїзничий годинник кождому тому, хто замовить в нас годинник нового винаходу. Зелїзничий годинник є дуже добрий при працї. Міцно і гарно зроблений, має сильний механізм, години показує точно і може вистарчити на довгі лїта. По штоpах сей годинник спродають по $5.00, а в нас дістанете його ДАРОМ, ТІЛЬКО ЧЕРЕЗ КОРОТКИЙ ЧАС єсли замовите собі той прекрасний годинник. Єсли хочете набути той годинник для себе, або кому на презент на сьвята, то пришлїть тільки 1 доляра завдатку, а ми зараз вишлемо сей годинник і рівночасно годинник ДАРОМ. Решта належитостий заплатите як отримаєте годинник в своїм домі. Єсли хочете скористати з тої незвичайної оферти, то спішіть ся і пишіть на адресу: 133і135

PRACTICAL SALES COMPANY,
Dept. 52.
708 NORTH MAY ST., CHICAGO, ILL.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

В сій рубриці поміщуйте слідуючі оголошеня: Коли хочете віднайти своїх свояків, краянів або товаришів.—Коли шукаєте занятя.—Коли бажаєте, щоб хтось доніс Вам, де іде добре робота.—Коли потребуєте аґентів до поширеня Вашого бизнесу.—Коли потребуєте робітників до працї в бучерні, ґросерні, готели або на фарму.—Коли шукаєте спільників до бизнесу.—Коли шукаєте дякоучителїв і учителїв музики.—Коли маєте хату або фарму на продаж.—Коли маєте хату або фарму до винайму.—Коли маєте на продаж якісь річи.—Коли пошукуєте людий на мешкане з харчом.—Коли продаєте свій бизнес або хочете купити чи обмінятись з ним.—Коли хочете подати свою адресу або бизнес до публичного відома.

ПОТРІБНО ДО ДРУКАРНІ доброго зецера — сейчас. Добра платня, 48 годин роботи тижнево. Референції конечні. Голоситись зараз на адресу: 130-33
NARODNE SLOVO,
110 Ella St., McKees Rocks, Pa.

Пошукую МИКОЛУ ДМИТРИКА з села Колодїїв, пов. Станіслaвів. Перебував в Толїдо на Вест Окленд ул. Хто подасть його адресу, дістане $10.00 нагороди. Голоситись на адресу: 131-33
PROKIP DMYTRYKA,
812 Park St., Toledo, Ohio.

Пошукую МИХАЙЛА МАЧАКА з села Кривотули горішні, пов. Товмач. Хто подасть його адресу, дістане $20.00 нагороди. Голоситись на адресу: 131-33
MICHAEL ORYZNUK,
43 Mensu St., Philadelphia, Pa.

Пошукую своїї сестри ЮСТИНУ ТАРАС і АНТОНІНУ ГУБАЧ з села Молодич, пов. Ярослав. Перед двома роками перебували в Ню Йорку. Хто би о них знав або вони самі, прошу голоситись на адресу: 132-34
OLEKSA WARCABA,
Carssons Camp,
P. O. Artberg, Ont., Canada.

Пошукую свого товариша КОСТЯ СИНЧИШИН з села Богданівки, пов. Скалат. Мав перебувати в Пенсильванії. Хто подасть його адресу, одержить презент. Голоситись на адресу: 132-133
HARRY SHKOLNIAK,
Box 72, Chrome, N. J.

ЛИШЕ ДЛЯ САМОТНИХ пішлемо 5 фотоґрафій найгарнійших женщин за одержанєм 20 цнт. сріблом або марками. Вдоволенє запевнене. Пишіть до: 109с-
INTERNATIONAL SALES HOUSE,
1 Union Square, New York City.

ДАРОМ КОЖДОМУ

вишлемо книжку ШТУКА ПОДОБАТИ СЯ МОЛОДИМ ХЛОПЦЯМ І ДІВЧАТАМ і богато других красних штук і катальоґ. 4 цнт. з пересилкою. 128-32
ROMA STARKOWSKI,
1338 N. Lincoln St., Chicago, Ill.

ЖЕНЩИНИ! Пришлїть 10 ц. (грішми) а дістанете річ, котра принесе Вам за доляра користи. Кожда женщина повинна се мати. 131-33
HUB NOVELTY COMPANY,
BOX 252, DOVER, N. J.

---

52 АКРОВА ФАРМА

до спроданя. Земля вироблена, нема каміня, ані лїса, земля чорна, родить ся цибуля, салера і взагалї всьо, дім новий о сїмох кімнатах, будинки нові, сад з вічесами, цїлий інвентар, пара коний, 2 корови, 50 курий, сїно, овес, кукурудза. Цїна $8.500, $4.500 готівки а $4000 на сплату. 133-145
JOHN SCHMITH,
Box 101, Whippany, N. J.

НОВІ ОБРАЗЦЇ

правдиві фотоґрафічні репродукції з житя ГАРНИХ ЖЕНЩИН чарівних позах, кольоровані відповідно до природи. Висилаєсь в звичайних, замкнених пакунках за цїну 50 п. марками, грішми або моні-ордером.
OWENS PUB. CO.,
2336 Bedford Ave., Brooklyn, N.Y.

АНДРІЙ СУДОМІР одержав дуже важний лист зі старого краю. Нехай голосить ся як найскорше до Василя Бека або до Михайла Маховського, 133-34
10744 Stephenson Ave., Pullman, Ill.

ДАРОМ вишлемо 2 ІЛЮСТРОВАНІ КАТАЛЬОҐИ ріжних річий: як: годинників, ланьцушків, перстенїв, музичних інструментів, рекордів, бритов, светрів, шапок, капелюхів і много других всяких річий. Також посідаємо великий склад всяких книжок, як: біблії, байки, казки, колядки і календарі воєнні. Пишіть сейчас на адресу: —40
AMERICAN SALES CO.,
1926 W. Huron St., Dept. H.,
CHICAGO, ILL.

Анна Фіялек, ПРАКТИЧНА АКУШЕРКА.
ДИПЛЬОМОВАНА В КРАКОВІ, УДІЛЯЄ БЕЗПЛАТНО ПОРАДИ ВХОДЯЧІ В ОБСЯГ ПОЛОЖНИЦТВА. ПОРОДИ ПЕРЕВОДИТЬ ДУЖЕ СТАРАННО. 131-43
184 AVE. A, NEW YORK CITY.
межи 11-ою а 12-ою улицею.

ЧИ ВИ МАЄТЕ НОВИЙ ЦІННИК КНИЖОК „СВОБОДИ"?
А може Ваші знакомі потребують?
Ми вишлемо Вам даром.
Пишіть на адресу:
„SVOBODA",
83 Grand St., Jersey City, N. J.

НА МНОГІ ЗАПИТИ ВІДПОВІДАЄМО, ЩО МАЄ НА СКЛАДІ СЛІДУЮЧІ

МОЛИТВЕННИКИ.

В ЗВИЧАЙНІЙ ОПРАВІ:

Богъ Надежда моя $1.20
Вѣнецъ житя 70
Господу помолимся 1.50
Да сьвятить ся Імя Твоє 50
Другъ души 85
Милосердія двери 70
Осанна во вышнихъ 50

В СКІРКОВІЙ ОПРАВІ:

Ангел Хоронитель .... 75 цнт. і 1.00
Дорога житя 1.00

В КІСТЯНІЙ ОПРАВІ:

Благослови душе моя Господа 2.00
Божественный Хлѣбъ души 2.50
Богъ Надежда моя 2.50
Богъ Надежда моя, слонева кість 3.50
Горѣ имѣимъ сердца 1.25
Господу помолимся 3.50
Дорога до неба 1.25
Дорога до щастя вѣчнаго 1.75
Другъ души 1.50
Кормъ души, чорна кість 2.50
Милосердія двери 2.00
Молитвеник для молодїжи 85
Молитвенникъ для юношества 2.00
Хлѣбъ души великій, Унгварскій 3.00

Понеже декотрих молитвеників є мало на складі, а зі старого краю не можна їх дістати, просимо проте поспішити з замовленєм, щоби не було запізно. Листи і гроші посилайте на адресу: 133с—
UKRAINIAN BOOK STORE,
439 N. 6th Ave., Scranton, Pa.

НОВІ ВИНАХОДИ ВИГРАЮТЬ ВІЙНУ.

ВИНАЙДІТЬ: Охорону проти субмарин.

Пишіть по мою БЕЗПЛАТНУ книжку. А також по СПЕЦІЯЛЬНУ ЛІСТУ потрібних винаходів.

Держава пошукує практичних плянів. Чи можете предложити які? Ми поможемо Вам дістати патент у відповіднім державнім департаменті для одобреня винаходу.

НЕ ЗВОЛІКАЙТЕ.

Пишіть ще нині у своїй рідній мові до: 103с—
A. M. WILSON,
PATENT ATTORNEY,
301 Victor Building,
Washington, D. C.

УЧІТЬ СЯ ПРАВДИ.

Роками студіював я як з успіхом лїчити всї застарілі недуги хорих мущин і женщин, і я здобув собі рекорд. Инші кажуть, що будуть лїчити, а я виказую результати. Я лїчу сотки хорих людий кождого тижня. Питайте котрогонебудь з них, як я їх вилїчив, а вони скажуть вам, що заки прийшли до мене, вони стратили всю надію на свій ратунок і у многих случаях стратили надармо богато гроший. А се є непотрібне, бо мої цїни є умірковані і приступні для всїх. Читайте, що я зробив.

Я ОПИРАЮСЬ НА ТІМ, ЩО САМ ЗРОБИВ.

Copyright 1917

Як може лїкар, який має лише кілька лїт практики, розпізнати ваш правдивий стан? Він не може. Моя всесильна Х-Рей машина відкриває таку недугу, якої неможна добачити голим оком. Чи й инші лїкарі мають таку саму машину? Нї. Я маю у своїй канцелярії апарат, винайдений проф. Теслею і проф. Д'Арсонвалем, котрі — після моєї думки — є цїлком конечні, аби своїм пацієнтам дати результат, який вони жадають і який повинні мати. Я ґарантую своїм пацієнтам найлїпше трактоване. 133вч—

МОЯ ПОСТАНОВА

є вилїчити кожду особу, яка приходить до мене. Коли ви не можете бути вилїчені, то я вам сейчас скажу; не прийму вас за свого пацієнта. Заки я почну вас лїчити, ви можете бути певні, що я точно знаю, яка є ваша недуга, і що я вилїчу вас можливо як в найкоротшім часї, а до того ви переконаєте ся, що мої цїни є низькі.

ДУМАЙТЕ НАД СИМ.

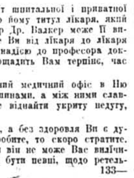
Хоробу жолудка, очий, уший, носа, серця, нирок, легких, ревматизм, катар і инші недуги я лїчу найновійшими винаходами европейської науки. Ви не можете сумнївати ся. Коли ви хорі, прийдіть до мене. Порадимо даром і дуже радо.

Години принятя: денно від 9. рано до 8. вечер, в недїлю від 10. рано до 1. попол.

Doctor Poulson 4 East 30th Street, New York City, N. Y.

DR. HUNT, специяліст,

з понад 31-лїтною практикою хронїчних і нервових недуг мущин, женщин і дїтий. Ослаблене, нервовість, вислене нервів, безсонність, астма, брак енерґії, зміна житя у женщин, недуги серця, жолудка, утроби, легких, нирок, очий, уший, носа, горла і катер. Сумлїнна опіка. Умірковані цїни. Порада даром. Години: від 9-ої до 7.30, в недїлї і сьвята від 10-ої до 1-ої. 116—
261 WEST 42nd STREET, NEW YORK CITY.
(близько 8-ої евені).

Доктор, котрий лїчить!

Професор Др. Валкер має більше віж 30 лїт шпитальної і приватної практики. Його специяльне знанє в лїченю здобуло йому титул лїкаря, який вилїчує без ріжниці яка є Ваша недуга. Професор Др. Валкер може Її вилїчити, коли вона дасть ся лїчити. Коли відходите Ви від лїкаря до лїкаря без жадної помочи, то тим самим йдїть з повною надією до професора доктора Валкера до оглядженя Вашої недуги, а він ощадить Вам терпінє, час і гроші.

Професор Др. Валкер має найлїпше устроєний медичний офіс в Ню Йорку, заповнений знаменитими електричними машинами, а між ними славна машина Х Рей, при помочи котрої він може віднайти укриту недугу, а знайшовши Її, вилїчить.

Ваше здоровлє є Вашим найбільшим маєтком, а без здоровля Ви є дуже бідні, бо Ви не можете працювати, а що заробите, то скоро стратите. Се для хорого в вилїчимих случаях є важне. Коли він не може Вас вилїчити, то він Вам се скаже. Длятого з ним можете бути певні, щодо ретельности і доброго трактованя. 133—

Професор Др. Валкер лїчить недуги носа, горла, очий, легких, серця, жолудка, утроби, нирок, внутренностий, жентильниці, крови, шкіри, нерв, костий, плївок (болонка), ревматизму, пропуклину і геморойди — без операції.

ЗВИЧАЙНЕ БАДАНЄ ДАРОМ.

Баданє при помочи електричної машини Х-Рей переводить ся в потребі. Відвідайте професора ще нині, бо зволїканє є небезпечне.

ГОДИНИ ОФІСОВІ:

В будні дни від години 9. рано до 8. вечер.
В недїлї і сьвята: від години 10. рано до 2. пополудни.
В пятницю не приймаєсь.

Prof. Dr. W. A. Walker,
215 W. 3rd St., New York, N. Y.
між 7-ою і 8-ою Евню.

ПОЗІР! УКРАЇНЦІ! ПОЗІР!

В НЕДІЛЮ, 11. ПАДОЛИСТА 1917

відбуде ся торжественне посьвяченє

ПРАПОРА

ТОВ. „УКРАЇНСЬКА СІЧ" В НЮ ГЕЙВЕН, КОНН.

Посьвяченє відбуде ся зараз по Службі Божій.

Того самого дня заходом товариства „Українська Січ"
— відограє —
Співацько-Драматичний Кружок під назвою „БАНДУРИСТ"
дуже гарне і поучаюче представлене

„ЗА СИРОТОЮ БОГ З КАЛИТОЮ"

образ драматичний з житя нашого народа зі співами в 6-ох актах

в гали церковній, 127 Park St., New Haven, Conn.

Початок точно о годині 6-ій вечер.

Перед представленєм вступне слово виголосить п. ПЕТРО ПОНЯТИШИН.

ОСОБИ:

Николай Держак, лїсний .... п. І. Плуговський
Григорій, його брат, селянин .... п. М. Кашуба
Марта, дочка Николи .... п-на Т. Тенік
Іван, наймит Николи, сирота .... п. Ю. Ковальчук
Лесь, син Григорія .... п. І. П.
Тимко, син Григорія .... п. М. Підкальний
Ілько, син Григорія .... п. В. Ягода
Елена, богата ґаздиня, бездітна вдова .... п-ні Т. Матвійчук
Податковський, громадський писар .... п. П. Федів
Перший дружба .... п. Н. Музика
Другий дружба .... п. І. П.
Перша дівчина .... п-на Н. Осоховська
Друга дівчина .... п-на Н. Джечко
Трета дівчина .... п-на Гуц
Перший косар .... п. Ю. К.
Другий косар .... п. І. Чимерез
Третий косар .... п. Н. М.
Почтар .... п. Н. М.
Проводир .... п. В. Гричанин
Селяни, селянки, дівчата, парубки. — Діеть ся в селї на Україні.

Режісер п. М. КАШУБА. Суфлер п. С. КОСТІВ.

Цїни місць: І-рядні 50 цнт., ІІ-рядні 35 цнт.

ПО ПРЕДСТАВЛЕНЮ ВІДБУДЕТЬ СЯ РОЗГРАВКА ЗОЛОТОГО ГОДИННИКА.

Чистий дохід з представленя призначений на гр.-кат. церков в Ню Гейвен, Конн.

На се торжество запрошуємо хвальні Товариства і Братства і всїх щирих Українців і Українок з Ню Гейвен, Ансонії, Дерби, Бріджпорт і инших околиць. Зробіть маленьку товариську прислугу: Докажіть своєю присутностию, що Ви любите і цїните високо наш народний український прапор. За се буде Вам честь і слава. А нашим кінцевим кличем буде: „Най ненависть загибає, любов щира процвитає". Рівнож запрошуємо на представлене. Ся штука ще дуже мало грана в Америці. Тож прибудьте як найчисленнійше і дайте доказ, що любите свою штуку і свою пісню. — КОМІТЕТ. 132-133

ЗАПЛАТИТЕ КОЛИ ВИЛІЧИТЕСЬ З НЕДУГ КРОВНИХ АБО НЕРВОВИХ.

Офіс оснований понад 35 лїт. Не лїчимо нїчого иншого. Уживаємо найлїпших способів лїченя в сьвіті. Ми се знаємо і наші пацієнти се знають. Гемороїди рішучо лїчить ся без операції і болю. Ревматизм і всї недуги крови і нервів, без згляду як старі і тяжкі, скоро лїчить ся при можливо найменьших видатках. 104—

І подумайте над сим! Нї один доляр заплати, аж Ви зістанете вилїчені. — Години урядові: від 10. до 5. У вівторки і суботи від 10. до 8. В недїлї від 10. до 1.
(Близько 75-ої улиці).

HEIDELBERG TREATMENT, 1058 Lexington Ave., NEW YORK CITY.

Знамените предложенє.

Доктор Слоан, звісний Х-Рей специяліст поручає свою лїкарську услугу кождій недужій людині, лише тому, щоби всї ті, котрі були лїчені безуспішно і видали богато гроший на других лїкарів без осягненя успіху, могли покористуватись сим знаменитим предложенєм.

НЕ ПЛАТІТЬ ЗА БЕЗУСПІШНЕ ЛІЧЕНЄ.

В моїм офісї находять ся всї конечні модерні, наукові прилади для докладного розсліду і лїченя всїх застарілих недуг. Моїм завданєм є лїчити кожду недужу людину, а одна візита упевнить Вас об сїм. Не ждіть аж Ваш лїкар покине Вас і пішле Вас до мене, а зголосїть ся самі.

СПЕЦІЯЛЬНЕ ПОВІДОМЛЕНЄ.

Я хочу, щоби Ви відносились до мене з довірєм; я хочу, щоби Ви відвідали мене і розказали свої клопоти у своїй власній мові. Памятайте, що я не є звичайним лїкарем, але я є специялїст з довголїтною практикою в лїченю таких недуг, як Ваша, недуги яку другі покинули лїчити. Чим довше Ви були хорі і чим тяжшою є Ваша недуга, тим більше я Її люблю. Я радби так робити, як і другі, однак не можу. Я не хочу ані одного цента з тяжко запрацьованих Вами гроший, доки я не доказав Вам що я можу зробити. Не потребуєте тратити часу від Вашої працї а спосіб мого лїченя є приємний, без жадних болїв; він ріжнить ся від всїх других. Я маю знамениті машини для лїченя кождої недуги, які Вас певно задивують. Коли Ви зголоситесь, то я займусь Вами особисто, в цїли, щоби вилїчити Вас в можливо найкоротшім часї. Моє докладне розслїдженє при помочи Х-Рей, викаже Вашу дійсну недугу, коли другі Її не відгадали. Прийдіть до мене і розвідайтесь. Не зволїкайте, але прийдіть сейчас. Ви будете змушені прийти пізнійше, то чому-ж би не тепер?

ПОРАДА І ПРИНЯТЕ ДАРОМ.

Говорить ся Вашою мовою.

PROF. DOCTOR SLOAN
SPECIALIST
408 SIXTH AVENUE. PITTSBURGH, PA.

Напротив Кауфман Берс склепу.

Години принять: Щодня від 9-ої рано до 8-ої вечер., в недїлї від 9.30 рано до 1-ої вполудне.

НЕБУВАЛА НОВІСТЬ!

Альбом історії сьвітової війни, в фотоґрафічних кольорових образках.

Сей прекрасний альбум, в формі великої книги 11x16 цалів, займає кількадесять сторін друку на краснім папери, містить в собі множество найновійших фотоґрафій зі всїх фронтів теперішної великої сьвітової війни. Є він милою памяткою в кождім домі. Неодин в нїм знайде фотоґрафію своїх родинних сторін, свою хату, село та місточко. Неодин розпізнає між жовнїрами свого брата, приятеля та знакомого. В альбумі знайдете всьо, що Вас інтересує, **в прекрасних кольорових образах.** Сей прекрасний альбум, кождий повинен собі його спровадити! Цїна альбума з пересилкою 25 цнт., 2 за 45 цнт. Наклад не великий. Проте спішіть ся з замовленями, щоб опісля не було запізно. 133ч—

Замовленя і належитість просить ся слати моні-ордером або марками на адресу:

K. PIASECKI, 205 East 14th St., New York, N. Y.

ПРОТОКОЛ

з XIV. головної конвенції Українського Народного Союза, відбувшої ся в днях 22-го до 27-го жовтня 1917 р., в „Harrisburg Board of Trade Hall“, 112-114 Market St., Harrisburg, Pa.

—o—

(Дальше).

Гол. Екз. Комітет над сею справою глибоко застановляв ся і прийшов до переконаня, що відбуте конвенції у висше означенім реченци було би для У. Н. Союза некорисне, а то зі слідуючих причин: 1) справа реґістрованя нашої орґанїзації в декотрих стейтах ще не була цілковито полагоджена; 2) при переведеню реорґанїзації в У. Н. Союзї богато місцевих відділів значно зменьшило ся і їх каси були дуже слабі; а що тепер самі відділи мусять платити кошти своїх делеґатів на конвенцію, тому велика часть відділів не була би всилї вислати делеґатів на конвенцію; 3) як се виказує минувшість, по кождій конвенції повстають всякі невдоволеня, а на тім через довший час терпить орґанїзація; 4) через перший рік після XIII. Гол. Конвенції У. Н. Союз упадав в членах. Аж тепер, коли самі члени і загал переконали ся, що тільки така орґанїзація, котра є оперта на новій системі, має запевнену будучність, наша орґанїзація почала зростати в членах.

З тих отже причин Гол. Екз. Комітет У. Н. Союза в порозуміню з членами Гол. Уряду, як також в порозуміню зі всіми членами У. Н. Союза, на підставі § 129 статута, відложив конвенцію о рік пізнійше, то є на 1917 р.

XIV. Гол. Конвенція мала відбути ся у Філядельфії, Па. Однак теперішний воєнний час став сьому на перешкоді і тому конвенція зістала скликана до Гарісбурґ, Па. Про сю справу пояснюєть ся близше на другім місци того справозданя.

8. Ухвала XIII. Гол. Конвенції, що „Просьвітна Комісія“ У. Н. Союза, має видати український буквар для американських українських шкіл, не була виконана. Причину подасть у своїм звіті „Просьв. Комісія“.

Звіт зі засідань головного уряду У. Н. Союза за час трох літ та принятих на них ухвал.

1. На засіданю Гол. Уряду в місяци жовтни 1914 ухвалено між иншим, щоби три центи, які члени У. Н. Союза що місяця платять на просьвітні цїли, Екз. Комітет У. Н. Союза вповні віддав „Просьвітній Комісії“ до її розпорядимости. Ся ухвала була виконувана до місяця жовтня 1916 р.

Коли на засіданю Гол. Уряду в місяци жовтни 1916 прийшла під наради справа видаваня „Свободи“, показало ся, що всї матеріяли друкарські значно подорожіли, та що є річию неможливою надальше видавати „Свободу“ три рази на тиждень при теперішній передплаті, то є $1.20 на рік від члена. По довшій дискусії над сею справою Гол. Уряд ухвалив і надальше видавати „Свободу“ три рази на тиждень, а щоби покрити кошти видаваня, ухвалено, щоби три центи, котрі члени платять на просьвітні цїли до фонду народного, а котрі Екз. Комітет У. Н. Союза виплачував доси „Просьвітній Комісії“ на видаванє просьвітних книжочок, обернути на покритє недоборів „Свободи“. В заміну за те „Свобода“ має відступити на своїх сторінках відповідну скількість місця на друкованє того матеріялу, котрий був би друкований у формі просьвітних книжочок, як се було доси. Ся ухвала була переведена. Члени діставали „Свободу“ надальше у тімсамім обемі, що передше.

2. На засіданю Гол. Уряду в місяци жовтни 1914 ухвалено, що „Просьвітна Комісія У. Н. Союза має діставати місячно з каси У. Н. Союза на видаванє „Цьвітки“ для дітий членів У. Н. Союза по $150. З початку ся ухвала була виконувана. Коли з часом число членів-дітий зменьшило ся, тодї і видавництво „Цьвітки“ мусїло припинити ся і то в сей спосіб, що тепер „Цьвітка“ видаєть ся лиш раз на два місяці. На кошт видаваня „Цьвітки“ платив У. Н. Союз що два місяці по $150 долярів.

3. З огляду на те, що в У. Н. Союзї з початком місяця січня 1915 р. заводило ся нову систему плачення після літ, а гол. секретарі зістали обтяжені більшою працею, як також тому, що місячна платня гол. предсїдателя була дуже мала, тому Гол. Уряд на своїм засіданю в місяци жовтни 1914 р. ухвалив передати уряд головного опікуна дітий членів У. Н. Союза головному предсїдателеви, визначуючи за сповнюванє уряду місячну платню у висоті $65. Сей уряд сповняю я дотепер.

4. На тімсамім засіданю ухвалено, щоби до помочи при заведеню нової системи в У. Н. Союзї Екз. Комітет приймив помічників після потреби. Принято двох помічників: одного на час від 15-го жовтня 1914 р. до цьвітня 1915 р. з місячною платнею $100, а другого на час трох місяців з місячною платнею $55. Крім того від часу до часу брано таких помічників і на такий час, як сього вимагала потреба.

5. На засіданю Гол. Уряду в місяци жовтни 1915 ухвалено, щоби з рамени У. Н. Союза вислати одного з членів Екз. Комітету між українських поселенців у Злучених Державах в справі орґанїзованя нових відділів до У. Н. Союва. Сеї ухвали не переведено в житє. Екз. Комітет прийшов именно до переконаня, що така подорож потягнула би за собою значні видатки і обтяжене каси У. Н. Союза. Тому рішено, щоби замісць висилати чоловіка, видавати відповідні відозви з покликами до орґанїзованя членів до У. Н. Союза і розсилати їх поміж всіх членів У. Н. Союза. Порішено делеґувати урядника лише в надзвичайних випадках, коли сього буде справа вимагати.

6. Ухвалено, щоби У. Н. Союз закупив від п. О. Ревюка виготовлений матеріял на виданє книжки в справі орґанїзації. Та ухвала зістала виконана в сей спосіб, що зладжений п. О. Ревюком матеріял, по переглянеию його назначеним до сього комітетом, Гол. Екз. Комітет закупив за суму $363. „Просьвітна Комісія“ У. Н. Союза видала сю книжку п. з. „Пане Товаришу, чи Ваша родина дістане запомогу по вашій смерти?“

7. Ухвала, що правні видатки, получені з виплатою сирітського фонду, мається покривати з процентових приходів сирітського фонду, зістала виконана. За послїдні два роки, то є за 1915 і 1916, виплачено на сього рода видатки з процентових приходів згаданого фонду $50.

8. Ухвала, щоби виплатити Передсоймовому Комітетови з фонду народного яко вкладку за 3 представників У. Н. Союза суму $255, зістала переведена.

9. Ухвалу, щоби Гол. Екз. Комітет від часу до часу принимав членів до У. Н. Союза за половину вступного, переведено. За час останних трох літ Гол. Екз. Комітет видавав кілька разів відозви до членів і принимав членів за половину вступного.

10. Ухвала, щоби У. Н. Союз видав в 1915, 1916, і 1917 році календар для свсїх членів даром, зістала виконана.

11. На засіданю в марті 1915 ухвалено, щоби члени, які хочуть взяти обдовжене („лін“) на свою грамоту, підписали дотичний документ до 30. мая 1915 р. Хто не зголосив би ся до висше означеного реченця, то опісля не може жадати обдовженя своєї грамоти, бо по упливі того реченця справозданє мусить бути передане асекураційним комісарям в поодиноких стейтах.

12. Ухвалено місцевим орґанїзаторам виплачувати нагороду в сумі 50 цнт. за кождого новозорґанїзованого члена до У. Н. Сюза.

13. Ухвалено поручити місцевим відділам, щоби перевели в себе ухвалу, на підставі котрої кождий член був би обовязаний заплатити до місцевої каси один місяць наперед місячну вкладку до У. Н. Союза. Заплачена з гори вкладка мала би уважати ся яко одномісячна кавція, зложена до місцевої каси дотичного відділу. Коли би член не прийшов на мітинґ і не заплатив місячної вкладки до У. Н. Союза за біжучий місяць, в такім случаю місцева каса заплатила би за даного члена місячну вкладку зі зложеної кавції, а члена суспендувала би. В сей спосіб відділова каса не була би наражена на втрати через плаченє вкладок за суспендованих членів, які з відділу відтак зовсім виступають.

Важнїйші ухвали зі засідань головного екзекутивного комітету У. Н. Союза.

1-го марта 1915 ухвалено значнїйшу часть фондів У. Н. Союза ульокувати в цінних паперах (бондах) стейтових і міських.

Ухвалено замовити 20.000 грамот для дорослих членів і 5.000 для дітий.

Ухвалено скалю для виплат запомог з фонду убогих за калїцтво або невилїчиму слабість членів У. Н. Союза. Він послїдної конвенції У. Н. Союз виплатив своїм членам запомоги з фонду убогих на суму $14.297.00. Се є доказом, що У. Н. Союз приходив у великій мірі в поміч убогим членам.

Ухвалено заплатити „Просьвітній Комісії“ У. Н. Союза з каси орґанїзації $350 за 3.000 книжок під заголовком „Пане Товаришу, чи Ваша родина дістане запомогу по вашій смерти?“ Сю суму ухвалено заплатити з тої причини, що виданє згаданої книжки коштувало більше нїж звичайне виданє „Просьвітної Комісії“.

Ухвалено в порозуміню з редактором „Свободи“ на опорожнене місце співредактора, яке занимав в редакції „Свободи“ п. Володимир Лотоцький, покликати п. Богдана Дуткевича.

Ухвалено виповісти льокаторови мешканє в домі У. Н. Союза. Сей льокаль забрала „Свобода“ для своєї потреби. Під теперішну пору містять ся в домі У. Н. Союза лише офіси У. Н. Союза, ред. „Свободи“ і „Просьвітної Комісії“ та друкарня „Свободи“.

Ухвалено, щоби за програний процес „Свободи“ з о. Стефаником з Пасейку, Н. Дж., (відшкодованє $1.000 і кошти процесу) заплатила „Свобода“ зі своєї каси.

Ухвалено закупити до офісу У. Н. Союза шафи і фейлери.

В протягу трох літ ухвалено стипендії з фонду народного слідуючим особам: п. Т. Лата $200; п. П. Воробель $400; п. А. Ґрановський $300; п. Мих. Дурдела $250; п. Іван Форпняк $100; п. П. Мельничек $400; п. Стефан Міщанський $200 і п. Павло Гаврилів $200. Разом $2.050. „Просьвітна Комісія“ У. Н. Союза виплатила зі своїх фондів стипендій на суму $480. Разом виплачено на стипендії $2.530.

Уповажнено завідателя „Свободи“, щоби закупив машину до друкованя книжок і до перетинаня паперу. Всї машини в друкарні „Свободи“ є нові.

Уповажнено завідателя „Свободи“, щоби відкупив бракуючі давні річники „Свободи“ від о. Дмитрова за суму $50.

Ухвалено, щоби „Славянському Еміґраційному Домови“, котрого У. Н. Союз був членом, за рік 1916 і 1917 річної членської вкладки не платити, а то з причини, що еміґрація наслідком теперішної війни зістала зовсім спинена.

Дня 23. січня 1917 ухвалено припоручити гол. секретареви У. Н. Союза приготовити потрібні інформації для рахункового експерта, котрий має зробити потрібне обчисленє зі взятих „лінів“ і назначити відповідний процент зниженя тих „лінів“.

На підставі опінії рахункового експерта п. В. Вулфа і на підставі ухвали річного засіданя Гол. Уряду У. Н. Союза зі жовтня 1915 р. ухвалено, щоби в 1916 році обнизити „ліни“ о 25%. В 1917 році ухвалено обнизити о 37½%. „Ліни“ є під теперішну пору обнижені о 621½%.

Дня 11. цьвітня 1917 ухвалено видати календар даром для членів У. Н. Союза на рік 1918 (15 аркушів величини). Згідно з приписами статута виготовлене календаря припоручено відвічальному редакторови „Свободи“ п. Стеткевичеви. Винагороду за працю зредаґованя календаря ухвалено в тійсамій висоті, що й в році 1917.

На місце уступившого помічника в офісї У. Н. Союза ухвалено взяти п. Антона Онисика з Джерзи Сіти, Н. Дж., з початковою платнею $65.

Ухвалено закупити „Ліберти Бондс“ на суму $10.000.

Ухвалено вписати У. Н. Союз в члени „Американського Червоного Хреста“. За постійне членство заплачено до каси „Американського Червоного Хреста“ суму $100.

Ухвалено виплатити з головної каси У. Н. Союза $1.000 яко дар для потерпівших у війнї з нагоди „Українського Дня“. (Чек виставлено на Федерал Трост Компани оф Нюарк, а вислано на руки о. Е. Сидоряка, фінансового секретаря „Української Ради“).

Ухвалено, що на случай, коли би якась українська запомогова орґанїзація хотїла злучити ся з У. Н. Союзом, вона має віднести ся в тій цїли письменно до Гол. Уряду У. Н. Союза, подаючи жадані У. Н. Союзом інформації, на підставі котрих Гол. Екз. Ком. У. Н. Союза міг би перевести переговори з дотичною орґанїзацією і відповідні пертрактації з асекураційними властями стейтовими.

Ухвалено уповажнити завідателя „Свободи“ виплачувати на редакційний персонал не більше як $400 місячно.

Дня 10-го липня 1917 р., коли на засіданю Гол. Екз. Комітету і Кон. Комісії прийшла на порядок дневний справа скликаня сьогорічної конвенції, вигринула квестія, чи з огляду на теперішний воєнний час можна відбувати конвенцію в портових містах, де находять ся воєнні пристани і т. п. З огляду на те, що місто Філядельфія, де мала відбути ся XIV. Гол. Конвенція, належить до сього рода міст, тому для певности ухвалено вислати комітет з трох членів до міста Філядельфії і засягнути близших інформацій чи конвенція У. Н. Союза буде могла відбути ся в місті Філядельфія без жадних перешкод зі сторони адміністраційних або військових властий. Вибраний комітет сейчас виїхав в тій справі до Філядельфії. Вислід був такий: Адміністраційні власти відповіли отсими словами: „Ми не знаємо, що підчас теперішного воєнного стану може стати ся до місяця жовтня і тому не можемо дати вам жадного запевненя, чи конвенція вашої орґанїзації буде могла відбути ся тоді у Філядельфії, чи нї“.

Супроти такої відповіди Гол. Уряд, щоби бути безпечним на всяку евентуальність, рішив перенести місце для відбутя конвенції до Гарісбурґ, Па.

Ухвалено, що хто хоче взяти на морґеч позичку або підвисшити свою позичку в У. Н. Союзї — має в обох случаях постарати ся о оцінку своєї реальности компетентними людьми, назначеними властями банкового і асекураційного департаменту дотичного стейту.

За послїдні три роки ухвалено дати повновласть асекураційним комісарям слідуючих стейтів яко заступникам У. Н. Союза: Конектікут, Ню Джерзи, Ню Йорк, Делевар, Мізурі, Кензас, Огайо, Пенсильвенія, Вест Вірджінія, Род Айленд, Меріленд.

З причини, що секретарі XIII. Гол. Конвенції У. Н. Союза зробили помилку в конвенційних протоколах, пропускаючи записанє ухвали, котра давала членам Контрольної Комісії підчас котролї маєтку У. Н. Союза право побирати $10 денної дієти, Гол. Уряд признав згадану ухвалу за правосильну, коли конвенційні секретарі зложили заяву, що дійсно ся ухвала через їх помилку була пропущена і до конвенційних протоколів незаписана. Гол. Екз. Комітет, приймаючи до відома сю заяву конвенційних секретарів, виплачував Контрольній Комісії підчас контролї денну дієту по $10.

Діяльність головного предсїдателя У. Н. Союза.

Яко головний предсїдатель провадив повний нагляд над цїлим діловодством і маєтком У. Н. Союза. Підписував всї урядові документи, всї чеки і всї припорученя на виплати.

Яко головний предсїдатель полагоджував спори по відділах бутьто листовно будьто особисто. В дальших місцевостях на полагодженє відділових спорів делеґував я головних урядників У. Н. Союза і то тих, котрі перебували найблизше місцевости даного відділу.

Подавав ріжні інформації сторонам і відповідав на ріжні інтерпеляції зі сторони адвокатів, судів, та инших тутешних і заграничних властий.

Відповідав на письма членів і не-членів, ставив ся на розправах в суді і назначував на случай процесів адвокатів до оборони У. Н. Союза.

У важнїйших справах скликував засіданє Гол. Екзекутивного Комітету. Кождого року, згідно з приписами статута, скликував я річні засіданя Гол. Уряду і їх перепроваджував.

В деяких важнїйших справах засягав опінії всіх гол. урядників У. Н. Союза, дорогою обіжника, щоби в сей спосіб заощадити кошти засіданя.

Приймав резиґнації гол. урядників і на їх місця покликував нових.

Затверджував заприсяглим зізнанем річні звіти У. Н. Союза, котрі що року подаєть ся до стейтів, в яких У. Н. Союз має право, признане стейтовими властями, на веденє свого бізнесу.

За 1917 рік річні звіти У. Н. Союза були вислані до слідуючих стейтів (в котрих У. Н. Союз одержав стейтові „лайсенси“): **Ню Джерзи, Ню Йорк, Конектикут, Пенсильвенія, Делавар, Мізурі, Кензас, Огайо, Вест Вірджінія, Род Айленд і Меріленд.**

У. 7. Союз провадив свій орґанїзаційний бізнес в слідуючих стейтах, в котрих ще не має стейтових лайсенсів: Айова, Масачусетс, Мішіґен, Мінесота, Ню Гемпшір, Вісканзін, Вайомінґ, Ореґон і Онтаріо (Канада).

В декотрих згаданих стейтах У. Н. Союз старав ся о стейтові „лайсенси“, однак з низше поданих причин їх дістати не міг. І так:

Стейт Індіяна жадав, щоби його екзамінер сконтролював сам У. Н. Союз. Доперва по переведеню контролї може дати стейтовий „лайсенс“. З огляду на те, що така контроля потягнула би за собою великі кошти, тому справу сю залишено.

Стейт Іллінойс не згодив ся дати нам стейтового „лайсенсу“ тому, що декотрі параґрафи нашого статута входять в розріз з їх стейтовими правами. Їх права, на примір, не позволяють, щоби делеґати могли мати заступництво, щоби делеґати могли мати на конвенції більше нїж один голос і щоби уживати посмертного на покритє похоронних коштів.

Стейт Масачусетс не згодив ся дати нам стейтового „лайсенсу“ з причини, що наша орґанїзація приймає діти; друге, що делеґати мають право заступництва; третє, що виплачуєть ся похоронні кошти з посмертного; четверте, що відділи виплачують своїм членам запомоги з фонду убогих. Все те іде в розріз з їх стейтовими правами.

Стейт Мішіґен не згодив ся дати нам стейтового „лайсенсу“ з причини, що У. Н. Союз не має в тім стейтї 500 членів.

В стейтах Айова, Мінесота, Ню Гемпшір, Вісканзін, Вайомінґ, Ореґон і Онтаріо (Канада) зовсім не старано ся о стейтові „лайсенси“ з причини, що У. Н. Союз має в тих стейтах тільки по одному відділови.

Також треба піднести, що коли стейтовий екзамінер перепроваджував контролю У. Н. Союза (1. мая 1917), в своїй опінії до стейтового асекураційного комісаря подав ось-таке:

In the opinion of your examiner the association has no right under the law of the state of New Jersey to issue insurance upon the life of children. Recommendation is made that the association at once cease issuing any more certificates in this class.

В порозуміню з прочими членами Гол. Екз. Комітету на засіданю дня 6. вересня 1917 р. іменував делеґатів членами слідуючих комісій:

Членами статутової комісії: Зі стейту Пенсильвенія — п. Роман Слободзян, делеґат 105 відділу; зі стейту Ню Йорк — п. Іван Мартинець, делеґат 233 відділу; зі стейту Род Айленд — п. Омелян Рекрут, делеґат 241 відділу; член головного екзекутивного комітету, п. Семен Ядловський, головний фінансовий секретар У. Н. Союза.

Членами верифікаційної комісії: Зі стейту Ню Джерзи — п. Филип Щуцький, делеґат 155 відділу; зі стейту Пенсильвенія — п. Осип Лївач, делеґат 45 відділу; зі стейту Огайо — п. Константин Стадник, делеґат 102 відділу: зі стейту Ню Йорк — п. Михайло Рудий, делеґат 217 відділу; зі стейту Мішіґен — п. Николай Романів, делеґат 292 відділу.

Членами шконтруючої комісії: зі стейту Ню Джерзи — п. Константин Лопушанський, делеґат 65 відділу; зі стейту Пенсильвенія — п. Олекса Трач, делеґат 147 відділу; зі стейту Іллінойс — Григорій Кривовяз, делеґат 221 відділу; зі стейту Мізурі — п. Михайло Петрівський, делеґат 179 відділу; зі стейту Коннектікут — п. Іван Каштанюк, делеґат 350 відділу.

Членами інформаційного комітету: п. Йосиф Котик, делеґат 278 відділу; п. Стефан Костів, делеґат 370 відділу; п. Никола Франчук, делеґат 27 відділу; п. Олекса Витяз, делеґат 76 відділу і п. Франко Янковський, делеґат 338 відділу.

Яко головний предсїдатель старав ся взагалї як найточнїйше виповняти свої обовязки. Як за попередних часів урядованя, то є від 1908 р., таксамо і підчас теперішного часу докладав всїх зусиль, щоби зробити Український Народний Союз під кождим зглядом першою і взірцевою українською запомоговою орґанїзацією.

При співучасти праці других головних урядників, і передівсїм при згідній і щирій співучасти головних урядників, членів Гол. Екз. Комітету, удало ся осягнути цїль.

Український Народний Союз, якого всї фонди в р. 1908 виносили заледви $46.071.26 (а в тім половина сирітського фонду), нині числить фондів **$432.009.31.**

Український Народний Союз має нині свою власну реальність вартости $19.500 і власну друкарню дійсної вартости поверх $40.000.

Все те — се вислід господарки за останних девять літ.

З черги здавав звіт гол. містопредсїдатель У. Н. Союза, п. Іван Ваверчак.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО МІСТОПРЕДСЇДАТЕЛЯ У. Н. С.

за час від 1. серпня 1914 до 30. вересня 1917.

Яко головний містопредсїдатель сповняв повірені мені обовязки точно і корисно для орґанїзації, беручи участь в двох річних засіданях Головного Уряду Українського Народного Союза. Підчас неприсутности головного предсїдателя перепроваджував одно засіданє Головного Екзекутивного Комітету, на котрім були також присутні й члени Головної Контрольної Комісії. Впрочім в самім Головнім Урядї не мав нагоди брати чиннїйшої участи з тої причини, що головний предсїдатель сам переводив всї засіданя Гол. Екз. Комітету. Однак помимо того, користаючи з недалекого віддаленя місця побуту від Головної Канцелярії У. Н. Союза, часто її видвиджував, щоби засягнути близших інформацій про внутрішну діяльність і справи орґанїзації.

Поручені Головним Урядом справи старав ся успішно полагодити. І так полагодив поручену справу у 275 від. У. Н. Союза, допровадивши до злуки сього відділу з 155 від. У. Н. Союза; оба відділи в Перт Амбой, Н. Дж.

Таксамо старав ся членам пояснити у своїм часї докладно справу введеня нової реформи в У. Н. Союзї, переконуючи їх про конечність і хосен нової реформи для У. Н. Союза і для самих членів.

Відтак слідував звіт гол. містопредсїдательки У. Н. Союза, п. Марії Білик.

ЗВІТ ГОЛОВНОЇ МІСТОПРЕДСЇДАТЕЛЬКИ У. Н. С.

за час від 1. серпня 1914 до 30. вересня 1917.

Яко головна містопредсїдателька брала участь в двох річних засіданях Головного Уряду Українського Народного Союза. Поза те в самім урядованю не брала участи.

Від часу послїдної Конвенції, а передівсїм в часї впроваджуваня нової реформи, старала ся сю справу розяснити між членами. По змозї своїх сил працювала для добра орґанїзації, наражаючи нераз себе на ріжні напади зі сторони ворогів У. Н. Союза. Щира праця принесла успіх. Місто Шікаґо належить до невеликого числа міст, в котрім ані один відділ У. Н. Союза не виступив по заведеню нової реформи в У. Н. Союзї. Шікаґовські відділи щодо числа і маєтку гарно розвивають ся.

В Шікаґо основала Сестрицтво ім. М. Маркович, 20. від. У. Н. Союза. В цїли орґанїзованя відділу їздила до Іст Шікаґо, Інд., де основано Тов. ім. Богдана Хмельницького, 68 від. У. Н. Союза.

Крім того виповнювала обовязки, поручені менї Головним Урядом У. Н. Союза. І так полагодила успішно справи в 33 і 106 від. У. Н. Союза.

Взагалї старала ся при кождій нагоді працювати в користь орґанїзації, заохочуючи до вступленя в члени У. Н. Союза і бороняче нашої орґанїзації перед злобними нападами ріжних ворогів У. Н. Союза.

Після того наступив звіт гол. рекордового секретаря У. Н. Союза, п. Михайла Угорчака.

(Дальше буде).